

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

Povećanje transparentnosti javnih preduzeća i javnih ustanova

Analiza stanja i preporuke za Javno komunalno preduzeće
“Standard” Ljubovija

Transparentnost Srbija

Avgust 2021

Ova publikacija je omogućena podrškom Projekta za odgovornu vlast USAID GAI. Stavovi i izneta mišljenja pripadaju isključivo organizaciji Transparentnost Srbija.

O projektu i analizi

Analiza stanja i preporuke rezultat su rada u okviru projekta “Technical Assistance for Increasing Transparency of Local Public Enterprises (LPE) and other Local Public Institutions (LPI)” koji Transparentnost Srbija realizuje kao deo podrške koji GAI projekat USAID-a pruža lokalnim samoupravama u Srbiji na povećanju transparentnosti i odgovornosti.

Projekat predviđa saradnju sa četiri jedinice lokalne samouprave kako bi se podigao nivo transparentnosti u vezi sa javnim preduzećima i javnim ustanovama čiji su osnivač. Na osnovu analize postojećeg stanja na sajtovima JLS i njihovih JP (kao i JU), predviđeno je da TS izradi analize sa preporukama. Analize će bit inamenjene jedinicama lokalnih samouprava i pojedinačnim JP, uključenim u projekat, dok će javne ustanove biti obuhvaćene zajedničkim preporukama u okviru preporuka za JLS.

U slučaju JLS, preporuke se zasnivaju na standardima koje preporučuje TS u okviru istraživanja i rangiranja “Indeks transparentnosti lokalne samouprave - LTI”, uz usklađivanje sa preporučenim (ili već predviđenim) merama i aktivnostima iz lokalnih antikorupcijskih planova.

Za JP, preporuke se zasnivaju na obavezama već predviđenim Zakonom o javnim preduzećima, standardima iz “Indeksa transparentnosti lokalne samouprave – LTI”, (višim) standardima iz istraživanja transparentnosti javnih preduzeća “PETRA”.

Analiza početnog stanja

Normativni okvir – Zakon o javnim preduzećima

Aktuelni **Zakon o javnim preduzećima**, u članu 71, („Javnost u radu“) propisuje da je javno preduzeće dužno da **na svojoj internet stranici** objavi:

- radne biografije članova nadzornog odbora, direktora i izvršnih direktora;
- organizacionu strukturu;
- godišnji, odnosno trogodišnji program poslovanja, kao i sve njegove izmene i dopune, odnosno izvod iz tog programa ako javno preduzeće ima konkurenciju na tržištu;
- tromesečne izveštaje o realizaciji godišnjeg, odnosno trogodišnjeg programa poslovanja;
- godišnji finansijski izveštaj sa mišljenjem ovlašćenog revizora;
- druge informacije od značaja za javnost.

Prema Zakonu, „javno preduzeće donosi dugoročni i srednjoročni plan poslovne strategije i razvoja“. „Za svaku kalendarsku godinu javno preduzeće dužno je da donese godišnji program poslovanja i dostavi ga Vladi, nadležnom organu autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave“. „Javna preduzeća koja se finansiraju iz budžeta Republike Srbije, autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave, godišnji program poslovanja dostavljaju najkasnije u roku od 15 dana od dana usvajanja akta o budžetu Republike Srbije, autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave“.

3

Zakon propisuje i da je javno preduzeće čiji je osnivač jedinica lokalne samouprave dužno da nadležnom organu jedinice lokalne samouprave dostavlja tromesečne izveštaje o realizaciji godišnjeg, odnosno trogodišnjeg programa poslovanja u roku od 30 dana od dana isteka tromesečja.

Takođe, „javno preduzeće mora imati izvršenu reviziju finansijskih izveštaja od strane ovlašćenog revizora“ i „finansijski izveštaj sa izveštajem ovlašćenog revizora javno preduzeće dostavlja Vladi, nadležnom organu autonomne pokrajine ili jedinice lokalne samouprave, radi informisanja“.

Lokalni antikorupcijski plan

Iz oblasti transparentnosti u vezi sa javnim preduzećima i ustanovama, a iz domena mera za čije je sprovođenje neophodno angažovanje JP odnosno JKP, Model LAP-a predviđa sledeće mere:

4.2.1 Obezbediti potpunu dostupnost informacija o svim organima javne vlasti koje Opština osniva i delom ili u potpunosti finansira ili kontroliše.

4.2.6: Uvesti obavezu objavljivanja dokumenata koji se odnose na upravljanje finansijama svih javnih službi, javnih preduzeća i drugih organizacija koje osniva Opština.

Indeks transparentnosti lokalne samouprave - LTI

Istraživanje LTI obuhvata 18 indikatora povezanih sa javnim preduzećima i javnim ustanovama. Indikatori koji analiziraju stanje na sajtovima javnih preduzeća, odnosno indikatori na čije ispunjavanje svojim delovanjem direktno mogu da utiču JP su sledeći:

Indikator br. 57: Da li posmatrano JP ima svoj sajt?

Ovaj indikator podrazumeva da javno preduzeće koje se posmatra kao uzorak ima funkcionalan internet sajt.

Indikator br 61: Da li je na sajtu JLS ili JP objavljena sistematizacija JP?

Ovaj indikator ocenjuje se na osnovu uzorka - jednog JP. Sistematizacija JP se traži na sajtu JLS, na stranici posvećenoj JP ili na sajtu JP.

Indikator br. 66: Da li su na sajtu JP ili JLS objavljeni godišnji planovi rada JP?

Ovaj indikator podrazumeva objavljivanje na sajtu JP aktuelnog godišnjeg plana ili objavljivanje tog dokumenta na sajtu JLS, na stranici posvećenoj JP ili nekoj drugoj stranici gde će biti lako dostupan preko direktnog linka ili funkcionalne pretrage sajta.

Indikator br. 67: Da li su na sajtu JP ili JLS objavljeni izveštaji o radu JP?

Ovaj indikator podrazumeva objavljivanje na sajtu JP kvartalnih izveštaja za prethodni period, ili objavljivanje tih dokumenata na sajtu JLS, na stranici posvećenoj JP ili nekoj drugoj stranici gde će biti lako dostupni preko direktnog linka ili funkcionalne pretrage sajta.

4

Indikator br. 72: Da li je cenovnik usluga lokalnih institucija/preduzeća dostupan na internetu, na sajtu opštine ili JP/JU?

Da bi indikator bio ocenjen pozitivno potrebno je da budu dostupni cenovnici i posmatranog JP i posmatrane JU (ukoliko postoji cenovnik). Priznaju se sve kombinacije - objavljivanje oba cenovnika na sajtu JLS, oba na sajtovima JP i JU, ili jedan na sajtu JLS; a drugi na sajtu JP ili JU.

Postoje i indikatori na čije ispunjavanje JP mogu da utiču indirektno, na primer kroz dostavljanje odgovarajućih podataka i informacija JLS ili kroz postojanje odgovarajućih podataka na sajtu JP, koje će JLS preuzeti ili redovno preuzimati:

Indikator br. 55: Da li na sajtu JLS postoji poseban segment posvećen javnim preduzećima sa podacima o JP? Ovaj indikator podrazumeva postojanje stranice na kojoj će biti predstavljanja sva JP čiji je osnivač JLS, sa osnovnim podacima o njima. Ta stranica može da se nalazi u okviru menija, na stranici "lokalna samouprava". Pozitivno se boduje i samo postojanje stranice sa spiskom, ali TS preporučuje da to bude stranica na kojoj će se naći **svi relevantni podaci o JP**, čime bi se ispunili kao pozitivni i brojni drugi indikatori iz oblasti "Javna preduzeća i javne ustanove (55-72)". To znači objavljivanje, pored naziva,

adrese, veb sajta, e-mail adrese, telefonskih kontakata, imena direktora i članova NO, takođe i njihovih **profesionalnih biografija**, podataka o postupku izbora direktora i članova NO, **akta o sistematizaciji i broju zaposlenih u JP, cenovnika, planova rada, godišnjih finansijskih izveštaja, kvartalnih izveštaja** ili linkova ka ažurnim stranicama na sajtovima JP gde se svi ovi podaci nalaze.

Indikator br 64: Da li su na sajtu (JLS ili JP) objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JP?

Dokumenti se mogu objaviti na stranici posvećenoj JP i/ili na stranici posvećenoj Komisiji za izbor direktora JP. Kao pozitivno boduje se i ukoliko su dokumenti objavljeni na sajtu JP. Za pozitivnu ocenu ovog indikatora potrebno je da budu objavljene prijave, rang liste, **odluka o izboru sa obrazloženjem.**

Indikator br 71: Da li su podaci o broju zaposlenih u javnim preduzećima objavljeni na sajtu JLS?

Ovaj podatak može se objaviti na posebnoj stranici (sajta JLS) gde će biti podaci o broju zaposlenih u JLS, u upravi, JP, JU, ili na stranici posvećenoj javnim preduzećima ili u informatoru o radu. Kao pozitivno se boduje i kada je broj zaposlenih u JP - pojedinačnim JP, a ne zbirno - dostupan u budžetu, ali TS preporučuje da se podaci o broju zaposlenih izdvoje kao posebna kategorija.

Indeks transparentnosti javnih preduzeća - PETRA

5

Istraživanje obuhvata 30 indikatora podeljenih u četiri oblasti. Za potrebe ova analize izdvojeni su indikatori koji izlaze van okvira već predviđenih obavezama iz Zakona o javnim preduzećima ili preporukama zasnovanim na Indeksu transparentnosti lokalne samouprave:

1. Da li je na sajtu dostupan dokument koji jasno opisuje nadležnost (delatnost) preduzeća?
2. Da li je na sajtu dostupna jasna strategija preduzeća koja opisuje njegov cilj poslovanja/osnivanja i načine ostvarivanja strategije?
3. Da li su javno dostupni zapisnici sa sednica upravnih nadzornih i revizorskih tela preduzeća u proteklih 12 meseci?
4. Da li je na sajtu objavljen popis imovine (ili informacija o najvažnijim/najvrednijim delovima imovine - nekretnine, vozila i sl) preduzeća?
5. Da li je na sajtu objavljen izveštaj o reviziji finansijskih izveštaja za prethodnih 3-5 godina?
6. Da li su na sajtu objavljeni podaci o dugovima i kreditima preduzeća?
7. Da li su na sajtu objavljeni podaci o novčanim potraživanjima preduzeća?
8. Da li je na sajtu objavljena informacija o politici naplate potraživanja preduzeća?

9. Da li postoji posebna stranica (podstranica) na sajtu preduzeća, posvećena javnim nabavkama?
10. Da li je na sajtu objavljen plan javnih nabavki za tekuću godinu?
11. Da li su pozivi za javne nabavke objavljeni na sajtu?
12. Da li su obrazložene odluke o dodeli ugovora za javne nabavke objavljene na sajtu?
13. Da li je na sajtu objavljen i postoji li individualna politika (pravilnik) preduzeća u vezi sa troškovima reprezentacije? (zahtev nakon uvida, u okviru verifikacije)
14. Da li je na sajtu objavljen i postoji li individualna politika (pravilnik) preduzeća u vezi sa korišćenjem službenih automobila? (zahtev nakon uvida, u okviru verifikacije)
15. Da li je na sajtu objavljen pravilnik/vodič za uzbunjivanje/uzbunjivače?
16. Da li su na sajtu objavljeni podaci (kontakt) o osobi zaduženoj za postupanje sa prijavama uzbunjivača?
17. Da li su podaci o troškovima sponzorstava objavljeni na sajtu?
18. Da li su podaci o troškovima reklamiranja, konsultantskim uslugama i marketinga objavljeni na sajtu?
19. Da li su ugovori za reklamiranje, konsultantske usluge i marketing objavljeni na sajtu?
20. Da li su ugovori za pravne usluge (namena, iznos i sl) objavljeni na sajtu?

6

Aktuelo stanje – JKP “Standard” Ljubovija

Prema preliminarnoj analizi sajta JKP Standard Ljubovija <https://www.jkpstandard.com/>

Na početnoj stranici je informacija o preduzeću i (samo) ime i prezime direktora.

U meniju postoje stavke “Tenderi” (JN, gde se mogu naći planovi nabavki za ovu i prethodnih pet godina, i poziv i konkursna dokumentacija za jedinu nabavku iz 2020. godine. Nabavka raspisana u aprilu 2021. nije oglašena na sajtu JKP već samo na POrtalu JN)), “Preduzeće”, sa podstavkom “Organizaciona struktura”, gde su navedena imena direktora i članova NO (bez profesionalnih biografija) i podstavkom “Delatnost preduzeća”, gde su uz zakonski okvir i registrovane delatnosti i program poslovanja za 2019. i četvrti (kumulativni) kvartalni izveštaj za 2018, ali samo u narativnoj formi, bez tabela. Struktura stranice (sa tabovima) omogućava pregledno razvrstavanje dokumenata po vrsti i po godinama.

U meniju je i stavka “Cenovnik”, “Javnost u radu” (informacije od javnog značaja) i “Kontakt”.

1. Stanje u vezi sa obavezama iz Zakona o javnim preduzećima

- 1.1 radne biografije članova nadzornog odbora, direktora i izvršnih direktora;
Nisu nađene na sajtu. Na stranici “Preduzeće”/“Organizaciona struktura” su navedena imena direktora i članova NO ali bez profesionalnih biografija.

- 1.2 organizaciona struktura;
Nalazi se na stranici “Preduzeće”/“Organizaciona struktura” gde su i podaci o direktoru i članovima NO.

- 1.3 godišnji, odnosno trogodišnji program poslovanja, kao i sve njegove izmene i dopune, odnosno izvod iz tog programa ako javno preduzeće ima konkurenciju na tržištu;
Nije nađen. Na stranici “Preduzeće”/“Delatnost preduzeća” je tab “Finansijski i poslovni izveštaji”, ali tu je samo program poslovanja za 2019. (uz program korišćenja subvencija, izveštaj za 2018. za sva četiri kvartala o usklađenosti planiranih i realizovanih aktivnosti i finansijski izveštaj za 2018. godinu). Dokument je nepretraživ (PDF napravljen od slike/skena stranice).

- 1.4 tromesečne izveštaje o realizaciji godišnjeg, odnosno trogodišnjeg programa poslovanja;
Nisu nađeni. Na stranici “Preduzeće”/“Delatnost preduzeća” je tab “Finansijski i poslovni izveštaji” ali tu je samo izveštaj za 2018. za sva četiri kvartala o usklađenosti planiranih i realizovanih aktivnosti, alii ne sadrži tabele već samo narativni prikaz.

- 1.5 godišnji finansijski izveštaj sa mišljenjem ovlašćenog revizora;
Nije našen. Na stranici “Preduzeće”/“Delatnost preduzeća” je tab “Finansijski i poslovni izveštaji” i tu je samo finansijski izveštaj za 2018. godinu)..

2. Veza JP sa obavezama JLS na ispunjavanju mera predviđenih Lokalnim antikorupcijskim planom

Opština Ljubovija usvojila je Lokalni antikorupcijski plan. LAP sadržinski i po formi odgovara modelu.

Mere koje bi trebalo usvojiti, ne postavljaju direktne obaveze pred JP, ali se, u zavisnosti od organizacije toka informacija, može desiti da JP bude uključeno u realizaciju pojedinih mera kroz dostavljanje odgovarajućih informacija ili kroz obavezu redovnog postavljanja informacija na svom sajtu, kako bi JLS mogla da ih preuzme.

Iz oblasti transparentnosti u vezi sa javnim preduzećima i ustanovama predviđa se:

4.1.5 Obezbediti javnost rada Komisije za sprovođenje konkursa za izbor direktora javnih preduzeća.

Na internet prezentaciji opštine objaviti sva dokumenta o radu Komisije za sprovođenje konkursa za izbor direktora (zapisnici, odluke...)

Kao aktivnost za realizaciju ove mere predviđeno je da se ova obaveza propiše aktom koji je predviđen u skladu sa merom 4.1.1: Doneti Odluku kojom se propisuju uslovi i kriterijumi za imenovanje članova Komisije za sprovođenje konkursa za izbor direktora javnih preduzeća

Stanje realizacije: Na internet stranici Opštine nisu nađeni podaci o aktivnostima Komisije. Nije doneta Odluka kojom se propisuju uslovi i kriterijumi za imenovanje članova komisije za sprovođenje konkursa za izbor direktora javnih preduzeća

4.2.1 Obezbediti potpunu dostupnost informacija o svim organima javne vlasti koje opština osniva i delom ili u potpunosti finansira ili kontroliše.

Na internet prezentaciji opštine objavljen registar svih javnih službi, javnih preduzeća i drugih organizacija koje opština osniva i delom ili u potpunosti finansira ili kontroliše, a koja sadrži informacije o osnivanju, finansiranju, utrošku sredstava, organima upravljanja, rezultatima poslovanja i poslovnim planovima; Uspostavljena obaveza redovnog ažuriranja registra.

Stanje realizacije: Na internet stranici Opštine nisu objavljene sve informacije predviđene merom. Registar nije formiran. Na sajtu postoje osnovni podaci o pojedinim ustanovama i javnim preduzećima.

8

4.2.5 (4.2.6 u Modelu) Uvesti obavezu objavljivanja dokumenata koji se odnose na upravljanje finansijama svih javnih službi, javnih preduzeća i drugih organizacija koje osniva opština.

Usvojen interni akt kojim se reguliše objavljivanje svih dokumenata koji se odnose na upravljanje finansijama javnih preduzeća, ustanova, organa i organizacija koje osniva opština;

Usvojiti akt „Pravilnik o finansijskom upravljanju i kontroli“

Stanje realizacije: Nije usvojen interni akt -Pravilnik o finansijskom upravljanju i kontroli.

3. Stanje u vezi sa LTI indikatorima povezanim sa stanjem u JP (JKP Standard je posmatrano kao uzorak kada je ocenjivana opština Ljubovija za LTI 2021):

Indikator br. 57: Da li posmatrano JP ima svoj sajt?

POZITIVNO - JKP "Standard" ima svoj internet sajt.

Indikator br 61: Da li je na sajtu JLS ili JP objavljena sistematizacija JP?

NEGATIVNO – Na sajtu JKP, kao ni na sajtu opštine, nije objavljena sistematizacija.

Indikator br 64: Da li su na sajtu objavljeni dokumenti iz procedure izbora direktora JP?

NEGATIVNO – Na sajtu JKP objavljeno je samo ime direktora.

Indikator br. 66: Da li su na sajtu JP ili JLS objavljeni godišnji planovi rada JP?

NEGATIVNO – Na sajtu JKP objavljen je program za 2019. godinu. Na sajtu JLS nema godišnjih programa niti izveštaja o radu JP.

Indikator br. 67: Da li su na sajtu JP ili JLS objavljeni izveštaji o radu JP?

NEGATIVNO – Na sajtu JKP objavljen je četvrti kvartalni izveštaj za za 2018. godinu. Na sajtu JLS nema izveštaja o radu JP.

Indikator br 71: Da li su podaci o broju zaposlenih u javnim preduzećima objavljeni na sajtu JLS?

NEGATIVNO – JLS ima samo podatak o delatnosti JKP, podatak nije nađen ni u okviru budžeta. Postoji podatak u okviru godišnjeg programa poslovanja, ali je reč o dokumentu za 2019. godinu.

9

Indikator br. 72: Da li je cenovnik usluga lokalnih institucija/preduzeća dostupan na internetu, na sajtu opštine ili JP/JU?

POZITIVNO – Na sajtu JKP je cenovnik.

4. Stanje u vezi sa indikatorima PETRA

1. Da li je na sajtu dostupan dokument koji jasno opisuje nadležnost (delatnost) preduzeća?

DEIMIČNO POZITIVNO – Na sajtu JKP su nabrojane delatnosti preduzeća, po klasifikacijama, Nisu nađeni statut niti osnivački akt.

2. Da li je na sajtu dostupna jasna strategija preduzeća koja opisuje njegov cilj poslovanja/osnivanja i načine ostvarivanja strategije?

NEGATIVNO – Na sajtu JKP nema srednjoročne i dugoročne strategije. Izvodi iz strategije ne mogu se naći ni u programu poslovanja (poslednji objavljeni je za 2019. godinu).

3. Da li su javno dostupni zapisnici sa sednica upravnih nadzornih i revizorskih tela preduzeća u proteklih 12 meseci?

NEGATIVNO – Nije nađeno na sajtu JKP.

4. Da li je na sajtu objavljen popis imovine (ili informacija o najvažnijim/najvrednijim delovima imovine - nekretnine, vozila i sl) preduzeća?

NEGATIVNO – Nije nađeno na sajtu JKP.

5. Da li je na sajtu objavljen izveštaj o reviziji finansijskih izveštaja za prethodnih 3-5 godina?

NEGATIVNO – Na sajtu je poslednji finansijski izveštaj za 2018. godinu, u eksel tabeli, bez izveštaja revizora.

6. Da li su na sajtu objavljeni podaci o dugovima i kreditima preduzeća?

NEGATIVNO – Podaci se ne mogu naći kao izdvojene informacije, a poslednji godišnji program je za 2019. godinu (i sadrži podatak da za 2018. godinu nisu planirana zaduživanja). Poslednji kvartalni izveštaj je kumulativni za 4. kvartal 2018. godine i ne sadrži tabele već samo narativni prikaz, bez podatka o zaduženju.

7. Da li su na sajtu objavljeni podaci o novčanim potraživanjima preduzeća?

NEGATIVNO – Nije nađeno na sajtu JKP. Postoji podatak o zbirnim potraživanjima u finansijskom izveštaju, ali je reč o dokumentu koji se odnosi na 2018. godinu.

8. Da li je na sajtu objavljena informacija o politici naplate potraživanja preduzeća?

NEGATIVNO – Nije nađen takav dokument.

9. Da li postoji posebna stranica (podstranica) na sajtu preduzeća, posvećena javnim nabavkama?

POZITIVNO – Na sajtu JKP postoje stranice sa planovima nabavki i sa oglašenom nabavkom iz 2020. godine.

10. Da li je na sajtu objavljen plan javnih nabavki za tekuću godinu?

DELIMIČNO POZITIVNO – Na sajtu JKP postoji stranica sa planom nabavki za 2021. godinu. Nije objavljen izmenjeni plan JN.

11. Da li su pozivi za javne nabavke objavljeni na sajtu?

NEGATIVNO – Na sajtu JKP oglašena je jedna nabavka iz 2020. godini, ali nisu nađene dve nabavke oglašene na Portalu JN u 2021. godini.

10

12. Da li su obrazložene odluke o dodeli ugovora za javne nabavke objavljene na sajtu?

NEGATIVNO – Na Portalu JN je oglašena jedna JN iz 2020. godine, nisu oglašene dve nabavke iz 2021, nema odluka o dodeli ugovora.

13. Da li je na sajtu objavljen i postoji li individualna politika (pravilnik) preduzeća u vezi sa troškovima reprezentacije?

NEGATIVNO – Nije nađen na sajtu.

14. Da li je na sajtu objavljen i postoji li individualna politika (pravilnik) preduzeća u vezi sa korišćenjem službenih automobila? (zahtev nakon uvida, u okviru verifikacije)

NEGATIVNO – Nije nađen na sajtu.

15. Da li je na sajtu objavljen pravilnik/vodič za uzbunjivanje/uzbunjivače?

NEGATIVNO – Nije nađen na sajtu.

16. Da li su na sajtu objavljeni podaci (kontakt) o osobi zaduženoj za postupanje sa prijavama uzbunjivača?

NEGATIVNO – Nije nađeno na sajtu.

11

17. Da li su podaci o troškovima sponzorstava objavljeni na sajtu?

NEGATIVNO – Nema programa poslovanja za 2021, niti kvartalnih izveštaja u kojima bi taj podatak mogao da se nađe.

18. Da li su podaci o troškovima reklamiranja, konsultantskim uslugama i marketinga objavljeni na sajtu?

NEGATIVNO – Nema programa poslovanja za 2021, niti kvartalnih izveštaja u kojima bi taj podatak mogao da se nađe.

19. Da li su ugovori za reklamiranje, konsultantske usluge i marketing objavljeni na sajtu?

NEGATIVNO – Nema programa poslovanja za 2021, niti kvartalnih izveštaja u kojima bi taj podatak mogao da se nađe.

20. Da li su ugovori za pravne usluge (namena, iznos i sl) objavljeni na sajtu?

NEGATIVNO – Nema ugovora, a nema ni programa poslovanja za 2021, niti kvartalnih izveštaja u kojima bi mogao da se nađe podatak da li su planirani i realizovani ti troškovi.

Preporuke – JKP “Standard” Ljubovija

Preporuke su grupisane po dva osnova – (I) prema poglavljima u skladu sa analizom stanja i (II) prema stepenu potrebnog angažovanja i potrebnih resursa za ispunjavanje onoga što su propisane obaveze i viši nivo transparentnosti u skladu sa LTI i PETRA standardima.

I – preporuke za unapređenje transparentnosti JKP “Standard” Ljubovija

Na početku treba napomenuti da sajt JKP “Standard” Ljubovija ima strukturu na kojoj je, bez većih intervencija, moguće objaviti informacije i dokumenta koje su pomenute i koje će ovde biti sistematizovane.

Potrebno je da JKP objavi i redovno ažurira sve informacije i dokumenta u skladu sa obavezom propisanom članom 71. Zakona o javnim preduzećima.

TS preporučuje da se, kao najjednostavnije rešenje, na postojećoj stranici “Preduzeće”/“Organizaciona struktura”, gde su navedena imena direktora i članova NO, objave i biografije, u formi profesionalnog CV-a (po mogućnosti u EU formatu, bez nepotrebnih ličnih podataka) i da sve biografije budu stilski ujednačene. Čest je slučaj da direktor i članovi NO samostalno izrađuju biografije, koje se potom znatno razlikuju u kvalitetu, sadržaju i formi. Biografija u svakom slučaju treba da pokaže da direktor i član NO ispunjava zakonske uslove za funkciju koju obavlja, što podrazumeva da sadrži precizne podatke o godinama kada su stečene određene kvalifikacije, provedenom vremenu na pojedinim poslovima, funkcijama.

12

TS preporučuje da se podstranica “Preduzeće”/“Delatnost preduzeća” gde su tabovi “Finansijski i poslovni izveštaji” i “Izvori sticanja prihoda” modifikuje tako što će se tabovi izmeniti/dopuniti: “Planovi rada”, “Tromesečni izveštaji”, “Finansijski izveštaji” i već postojeći “Izvori prihoda”. Na tim podstranicama/tabovima potom, složeno po godinama na koje se odnose, treba postaviti odgovarajuće dokumente (Programe i njihove izmene i dopune, godišnje i kvartalne izveštaje, finansijske izveštaje sa izveštajima revizora.

Strateška akta (dugoročni i srednjoročni planovi poslovne strategije i razvoja) mogu se objaviti na ovoj stranici, kao novi tab “Strateški dokumenti” na mestu gde su programi poslovanja (pre razdvajanja po godinama) ili kao posebna stavka na stranici “Delatnost preduzeća” između stavki “Pravne osnove” i “Sredstva”. Tu bi, kao nova stavka mogla da se uvede i stavka “Akti” gde bi se nalazili pravilnici i drugi akti čije objavljivanje TS preporučuje u okviru standarda “LTI i/ili “PETRA”.

TS preporučuje da se internim aktom uredi ceo postupak objavljivanja navedenih informacija, odnosno ispunjavanja obaveza iz člana 71. ZoJP. To se može učiniti aktom direktora i/ili unošenjem navedenih obaveza u akt o sistematizaciji poslova. Tom prilikom treba imati u vidu da će TS, u okviru analize za povećanje transparentnosti opštine Ljubovija u oblasti povezanoj sa JP i javnim ustanovama, preporučiti da usvoji skupštinski akt koji će obavezati JP čiji je osnivač da dostavlja određene informacije (ili da ih učine dostupnim na svom sajtu radi preuzimanja) odgovornom licu u opštini radi objavljivanja

na sajtu JLS, na stranici posvećenoj JP (kao i uspostavljanje sličnih obaveza JU). Zbog toga preporučujemo koordinaciju sa opštinom Ljubovija u vezi sa ovim pitanjem i unošenjem navedenih obaveza iz skupštinskog akta u interni akt JKP "Standrad" Ljubovija.

Na taj način će se istovremeno urediti i ispunjavanje obaveza JP u vezi sa realizacijom mera LAP-a 4.2.1 i 4.2.6.

U vezi sa ostvarivanjem višeg nivoa transparentnosti, a u skladu sa standardima koje predviđaju LTI i PETRA, TS preporučuje:

- Na podstranici "Akti", koja bi se postavila u skladu sa ranije navedenom preporukom (na stranici "Delatnost preduzeća" između stavki "Pravne osnove" i "Sredstva") postaviti pravilnik o sistematizaciji: Na istom mestu može se objaviti (i redovno ažurirati, tako da se vidi na koji datum se odnose podaci) podatak o aktuelnom broju zaposlenih.
- TS preporučuje da se na podstranici "Akti" objave pravilnik /vodič za uzbunjivanje/uzbunjivače i podaci (kontakt) o osobi zaduženoj za postupanje sa prijavama uzbunjivača, pravilnik u vezi sa troškovima reprezentacije, pravilnik o korišćenju službenih automobila i slična akta (npr pravilnik o korišćenju službenih mobilnih telefona).
- Na stranici "Preduzeće"/"Organizaciona struktura", gde su navedena imena direktora i članova NO, i gde bi trebalo objaviti i njihove radne biografije, objaviti i odluke/rešenja o imenovanju.
- Objaviti srednjoročni i dugoročni plan poslovne strategije preduzeća na neki od načina opisanih u prethodnom poglavlju
- TS preporučuje da se na stranici "Preduzeće"/"Organizaciona struktura", gde su navedena imena direktora i članova NO, otvori posebna podstranica posvećena sednicama NO "Sednice Nadzornog odbora" na kojoj bi se objavljivale odluke donete na sednicama. Najtransparentnije rešenje bi se postiglo formiranjem posebne stranice posvećene nadzornom odboru (primer: <https://www.putevi-srbije.rs/index.php/sr/organizacija/organi-javnog-preduze%C4%87a/nadzorni-odbor>)
- TS preporučuje da se na sajtu preduzeća (na podstranici "Akta" ili na podstranici "Pravne osnove") objavi Statut preduzeća, osnivački akt i eventualno druge odluke SO koje se odnose na poveravanje određenih nadležnosti preduzeću.
- TS preporučuje da se na podstranici "Sredstva" otvori i poseban tab "Imovina preduzeća" i da se na njoj objavi popis imovine ili izvod koji bi sadržavao informaciju o najvažnijim/najvrednijim delovima imovine, kao što su nekretnine, vozila i sl.
- U vezi sa objavljivanjem podataka o o novčanim potraživanjima preduzeća, što je jedan od indikatora, odnosno standarda, koje postavlja PETRA, ta informacija delimično postaje dostupna javnosti kada se redovno objavljuju kvartalni izveštaji i finansijski izveštaji. Potpuna transparentnost bi podrazumevala da se, pored ukupnog iznosa potraživanja (na osnovu prodaje), kao jedne od računovodstvenih klasifikacija, javnosti predoče lako razumljivi podaci o iznosima potraživanja na osnovu prodaje, izvršenih radova i usluga, po kategorijama (fizička lica, pravna lica

- javni sektor, privatni sektor i sl), uz imenovanje najvećih dužnika – pravnih lica. Ovo se može objaviti na novoformiranom tabu “Imovina preduzeća” ili posebnom novoformiranom tabu “Dugovi i potraživanja”.
- TS preporučuje da se, ukoliko postoji, na novoformiranoj podstranici “Akta”, objavi akt usvojen na nivou preduzeća ili odgovarajući akt opštine Ljubovija koji reguliše materiju politike naplate potraživanja (odluka o reprogramu duga i sl). Ovaj akt se može objaviti i na stranici “Cenovnici” ili na tabu “Dugovi i potraživanja”.
 - TS preporučuje da se na sajtu preduzeća objavljuju dokumenta u vezi sa javnim nabavkama, tako da bude moguće pogledati i dokumenta iz prethodnih godina. To se odnosi i na planove JN, aktuelne raspise, ali i one koji su okončani, kao i informacije o toku postupka i informacije o zaključenim ugovorima (a po mogućnosti i same ugovore”. Ukoliko je ovo neizvodljivo (a deluje da nije s obzirom na to da se godišnje sprovodi mali broj JN), TS preporučuje da se postavi informacija o svakoj JN sa direktnim linkom na svaku pojedinačnu JN na Portalu JN (primer: <https://www.sombor.rs/gradska-uprava/javne-nabavke-2/javne-nabavke-u-toku-sl-glasnik-rs-broj-91-2019/>). Razlog za ovu preporuku jesu slučajevi kada je otežano pronalaženje konkretnog naručioca ili konkretne javne nabavke na Portalu, bilo zbog sličnih naziva, potrebe da se unese precizan naziv naručioca, ili zbog slovnihih grešaka u predmetu nabavke ili nekoj drugoj ključnoj reči za pretragu, što rezultira nemogućnošću pronalaženja željenih podataka.
 - Preduzećima koja sprovode veći broj JN i nemaju kapaciteta da sve dokumente objavljuju i na svom sajtu, TS kao najjednostavnije rešenje preporučuje postavljanje obaveštenja na sajt naručioca, odnosno JKP, da su plan JN i pozivi, dokumentacija i odluke i obaveštenja dostupni na Portalu JN, sa linkom ka Portalu.
 - TS preporučuje da se, ukoliko bude troškova za za reklamiranje, konsultantske usluge, marketing, pravne usluge, objave ugovori za ove usluge. To je moguće učiniti na posebnoj podstranici (npr “Ugovori”) u okviru Stranice “Delatnost preduzeća”.

14

II – preporuke za unapređenje transparentnosti JKP “Standard” Ljubovija, grupisane po dinamici objavljivanja/ažuriranja, a unutar tih podela, po potrebnom angažovanju za njihovo postavljanje i redovno ažuriranje, od manje zahtevnih (i onih koje su zakonska obaveza), ka zahtevnijim (i onim koje obezbeđuju dodatni nivo transparentnosti).

Jednokratno – manja frekvencija od jednom godišnje

- Urediti stranice na sajtu na kojima će se objavljivati sve informacije u skladu sa Zakonom o JP. Detaljni su dati u prethodnom poglavlju.
- Objaviti i redovno ažurirati (u slučaju značajnih promena u biografiji u oblastima koje se tiču stručnosti i obrazovanja) radne biografije članova nadzornog odbora i direktora. Urediti biografije da budu u istoj ili sličnoj formi.
- Na stranici “Preduzeće”/“Organizaciona struktura” objaviti rešenja (sa obrazloženjem) o imenovanju direktora i rešenje (odnosno rešenja) o imenovanju predsednika i članova nadzornog odbora

- Na stranici "Preduzeće"/"Delatnost preduzeća", otvoriti novi tab "Strateška dokumenta" i na njemu postaviti strateška akta (dugoročni i srednjoročni planovi poslovne strategije i razvoja). Druga moguća rešenja su objavljivanje ovih dokumenata na mestu gde su programi poslovanja (pre razdvajanja po godinama) ili kao posebna stavka na stranici "Delatnost preduzeća" između stavki "Pravne osnove" i "Sredstva".
- Nakon uređenja stranica na kojima će se postavljati dokumenti u vezi sa poslovanjem, propisani ZoJP, postaviti na sajt programe poslovanja za prethodne godine, kvartalne izveštaje za prethodni period, sortirane po godinama, godišnje finansijske izveštaje za prethodni period.
- Na stranici "Akta" objaviti pravilnik o sistematizaciji, pravilnik /vodič za uzbunjivanje/uzbunjivače i podatke (kontakt) o osobi zaduženoj za postupanje sa prijavama uzbunjivača, pravilnik u vezi sa troškovima reprezentacije, pravilnik o korišćenju službenih automobila i slična akta (npr pravilnik o korišćenju službenih mobilnih telefona). objaviti akt kojim je regulisana politike naplate dugova (odluka o reprogramu dugova i sl)
- Na podstranici "Akta" ili na podstranici "Pravne osnove" objaviti Statut preduzeća, osnivački akt i eventualno druge odluke SO koje se odnose na poveravanje određenih nadležnosti preduzeću.
- Na novoformiranoj podstranici "Akta", objaviti akt usvojen na nivou preduzeća ili odgovarajući akt opštine Ljubovija koji reguliše materiju politike naplate potraživanja (odluka o reprogramu duga i sl). Ovaj akt se može objaviti i na stranici "Cenovnici" ili na tabu "Dugovi i potraživanja".
- Internim aktom urediti postupak ispunjavanja obaveza iz člana 71. ZoJP u vezi sa objavljivanjem informacija i dokumenata na sajtu. To se može učiniti aktom direktora i/ili unošenjem navedenih obaveza u akt o sistematizaciji poslova.
- Urediti segment sajta posvećen javnim nabavkama, tako da budu vidljive i JN iz prethodnog perioda, na neki od načina opisan u prethodnom poglavlju.
- Na stranici "Menadžment" otvoriti posebnu podstranicu "Sednice Nadzornog odbora" na kojoj bi se objavljivale odluke donete na sednicama. Najtransparentnije rešenje bi se postiglo formiranjem posebne stranice posvećene nadzornom odboru (primer: <https://www.putevi-srbije.rs/index.php/sr/organizacija/organi-javnog-preduze%C4%87a/nadzorni-odbor>)

15

Jednom godišnje

- Redovno objavljivati program poslovanja. Ukoliko nije data saglasnost osnivača, a prošao je značajan vremenski periodu u odnosu na rok za dostavljanje, poželjno je da se na mestu gde bi trebalo objaviti program poslovanja postavi obaveštenje o razlogu za njegovo neobjavljivanje.
- Redovno objavljivati finansijske izveštaje sa mišljenjem ovlašćenog revizora
- Na sajtu preduzeća na podstranici "Sredstva" otvoriti poseban tab "Imovina preduzeća" i objavljivati popis imovine ili izvod koji sadrži informaciju o najvažnijim/najvrednijim delovima imovine, kao što su nekretnine, vozila i sl.

- U vezi sa objavljivanjem podataka o o novčanim potraživanjima preduzeća, što je jedan od indikatora, odnosno standarda, koje postavlja PETRA, ta informacija delimično postaje dostupna javnosti kada se redovno objavljuju kvartalni izveštaji i finansijski izveštaji. Potpuna transparentnost bi podrazumevala da se, pored ukupnog iznosa potraživanja (na osnovu prodaje), kao jedne od računovodstvenih klasifikacija, javnosti predoče lako razumljivi podaci o iznosima potraživanja na osnovu prodaje, izvršenih radova i usluga, po kategorijama (fizička lica, pravna lica – javni sektor, privatni sektor i sl), uz imenovanje najvećih dužnika – pravnih lica. Ovo se može objaviti na novoformiranom tabu “Imovina preduzeća” ili posebnom novoformiranom tabu “Dugovi i potraživanja”.

Tromesečno

- Redovno objavljivati tromesečne izveštaje o izvršenju programa poslovanja. Nema prepreka za objavljivanje odmah po njihovom donošenju, odnosno kada ih usvoji NO
- Plan javnih nabavki, čije je objavljivanje po novom Zakonu o JN obavezno samo na Portalu JN, objavljivati i na sajtu JKP, na stranici posvećenoj javnim nabavkama (frekvencija zavisi od dinamike usvajanja izmena i dopuna plana)

Mesečno ili češće

- Redovno ažurirati podatak o broju zaposlenih. TS preporučuje da se ovaj podatak učini dostupnim na stranici gde je pravilnik o sistematizaciji.
- TS preporučuje da se javne nabavke i dalje oglašavaju (i da se postavljaju informacije o toku postupka) i na sajtu naručioca, odnosno JKP, na način opisan u prethodnom poglavlju.
- TS preporučuje da se, ukoliko bude troškova za za reklamiranje, konsultantske usluge, marketing, pravne usluge, objave ugovori za ove usluge. To je moguće učiniti na posebnoj podstranici (npr “Ugovori”) u okviru Stranice “Delatnost preduzeća”. Dinamika zavisi od broja ugovora i dinamike njihovog zaključivanja.

16